

TUUSULAN VESIHUOLTOLIIKELAITOKSEN TALOUSARVIOESITYS 2021 JA TALOUSARVIOSUUNNITELMA VUOSILLE 2021- 2025

TUUSULAN VESIHUOLTOLIIKELAITOS

Vastuuhenkilö: liikelaitoksen johtaja Jukka Sahlakari

Vesihuoltoliikelaitos (myöhemmin liikelaitos) sisältää kolme palvelu- yksikköä, vesilaitoksen, viemärlaitoksen ja huleveden. Liikelaitoksen tuloslaskelmaosa eritellään palveluyksikkökohtaisiin käyttötalousoosiin. Toiminnalliset suunnitelmat ja tavoitteet laaditaan liikelaitostasolle ja ne sisältävät kaikki palveluyksiköt. Palveluyksikkötasolla seurataan talouden tunnuslukuja, joiden perusteella esim. määritellään taksoja.

Toiminnan kuvaus

Liikelaitos tuottaa toiminta-alueellaan yhdyskunnan ja sen kehittymisen edellyttämät vesihuoltopalvelut hyvätasoisina ja vesihuoltolain mukaisesti liikelatoudellisia periaatteita noudattaen. Kuluttajille liikelaitos toimittaa keskeytyksettä heidän tarpeitaan vastaavan määrän laatuvaatimukset täyttävää vettä, joka hankitaan sopimuksen mukaisesti Keski-Uudenmaan Vesi -kuntayhtymältä (myöhemmin KUVESI). Jätevedet liikelaitos viemäriä ja johtaa Keski-Uudenmaan vesiensuojeluliikelaitos-kuntayhtymän (myöhemmin KUVES) verkostoon. Erillisviemäroidyllä toiminta-alueilla liikelaitos johtaa hulevedet (sadevedet ja perustusten kuivatusvedet) hallitusti vesistöihin.

Vesihuolto on Suomessa yleensä ottaen vakaata toimintaa, niin myös Tuusulassa. Toimintaympäristössä ei juurikaan tapahdu muutoksia. Vakautta ja toimintavarmuutta pidetään yllä mm. yhteistyön avulla naapurilaitosten kanssa.

Liikelaitoksen painopisteet ovat vesihuoltoverkoston suunnitteluttaminen, rakennuttaminen, verkoston hallinta ja kunnossapito sekä suunnitelmallinen saneeraustoiminta. Liikelaitoksella on yli 8500 kulutuspaikkaa (noin 36 300 asukasta), joille laitos toimittaa vesihuoltopalvelut, mm. antaa neuvontaa, tekee tonttijohtojen liitostyöt, hoitaa laskutuksen ja sopimusasiat.

Palvelusuunnitelma 2021-2025

Laskutettava vesimäärä on pysynyt yleensä ottaen lähes samana viime vuosina lähtien johtuen mm. vähäisestä asukasmäärän kasvusta, asiakkaiden

kulutustottumuksien muutoksesta ja vesikalusteiden kehittymisestä (vähävetisiä). Vaikka nyt rakennetaan paljon, tulevat asukkaat muutaman vuoden viiveellä. Kuluva vuosi on poikkeus johtuen pandemian aiheuttamasta etätyöläisten suuresta määrästä.

Vuoden 2020 veden/jäteveden kulutusmäärät tulevat kasvamaan, alustavien tietojen mukaan, normivuodesta. "Uuden normaalin" etätyöskentelyn vaikutusta veden kulutukseen on vielä vaikea arvioida. Vuosi 2021 tulee osittamaan paremmin tulevaisuuden suunnan.

Laskutettava jätevesimäärä on pysynyt lähes samana vuodesta 2013 lähtien johtuen samoista syistä kuin talousveden puolella. Syntyvään jätevesimäärään vaikuttaa suuresti myös vuosittainen sademäärä (lisääntyvä vuotovesimäärä viemäreihin).

Muutoin vesi- ja jätevesimäärien arvioidaan pysyvän lähes saman suuruisina vielä muutaman vuoden. Selkeämpi kulutuksen kasvu tapahtuu vasta uusien alueiden (mm. Jokelan Peltokaaren ja Rykmentinpuiston) asuttamisen myötä.

Veden ja jäteveden käyttömaksuihin, perusmaksuihin ja liittymismaksuihin ei ole suunniteltu muutosta vielä vuodelle 2021. KUVESI ja KUVES eivät nostaa kokonaismaksua (vuosimaksu + käyttömaksu) vuodelle 2021. Mikäli huleveden järjestämisen vastuurajat muuttuvat niin tämä tulee vaikuttamaan huleveden ja jäteveden maksuihin.

Saneerausvelan kasvaessa liikelaitos panostaa saneeraustoiminnan suunnittelu- ja toteutusprosessien kehittämiseen, toteuttamiseen ja valvontaan mm. uudella henkilöresurssilla. Kehitystoimintaan sisältyy myös kunnan sisäisen yhteistyön ja toteutuksen kehittäminen saneerauskohteissa, joissa saneerataan samalla katurakenne ja vesihuolto. Tämä kehitystyö odottaa henkilöresurssin ja rahoituksen järjestymistä tienperusparantamisen suunnitteluun ja toteutukseen kunnan puolelle.

Tavoitteet

Liikelaitoksen vuoden 2021 vuositavoitteet perustuvat Pormestariohjelman, kunnan vuositavoitteiden, toimenpiteiden ja toteutusohjelmien esityksiin. Tavoitteet koskevat kaikkia palveluyksiköitä.

Liikelaitoksen vuoden 2021 perustavoitteet keskittyvät jätevesiviemäriin päätyvien vuotovesien vähentämiseen sekä vedenjakelun ja veden laadun varmistamiseen.

- Vesihuoltolaitoksen asiakastietojärjestelmien kartoitus, vertailu ja mahdollinen uusiminen (tämä projekti on jatkoa vuoden 2020

tavoitteesta)

- Mittari: kartoitus, vertailu ja päätös tehty
- "Älykkään tilannekuvanäkymän" kartoitus, vertailu ja pilotointi/hankinta (johon yhdistetään vedenjakelun, viemäröinnin ja sateiden mittaustietoa). Älykkäällä tilannekuvalla tähdätään mm. vuotovesien vähentämiseen sekä toimintavarmuuden tehostamiseen.
- Mittari: kartoitus ja vertailu tehty sekä pilotointi käynnissä

Riskiarvio

Jatkuva verkoston, vesilaitteiden ja jätevedenpump- paamoiden kunnossapidon ja hoidon tasonlasku kus- tannussäästöjen/henkilöresurssipulan vuoksi johtaa omaisuuden perustilan heikkenemiseen ja korjausvelan kasvamiseen. Tasonlaskun myötä vaurioitumisherkkyys kasvaa aiheuttaen riskin vesi- huollon toimintavarmuudelle.

Vesihuoltotoiminta on sääriippuvainen. Rankkasateet aiheuttavat riskin jätevesiverkoston ja hulevesiverkoston sekä pumppaamoiden tukkeutumiselle ja tulvimisille. Sateisen ja kuivan vuoden ero pelkäästään jäteveden johtamisen ja puhdistamisen kuluissa on noin 15 % eli 130 000 €. Lisäksi tukkeutumisesta ja putkirikot aiheuttavat pääsääntöisesti omaisuusvahinkoja kolmansille osapuolille ja korjauskustannuksia liikelaitokselle. Kustannukset ovat vuosittain 100 000– 200 000 €.

Riskejä syntyy myös suppeasta organisaatiosta. Esimerkiksi hallinnon ja työjohdon yksittäiset työtehtävät ja osaaminen ovat vain yhden työntekijän takana.

Riskien hallintaa hoidetaan mm. sähköisillä MISO- työpäiväkirjalla ja Bildie-työmaapöytäkirjoilla sekä yhteistyöllä naapurivesilaitosten kanssa mukaan lukien yhteiset erityistilanteiden harjoitukset ja materiaalien lainaukset. Liikelaitoksella on 100 KVA:n siirrettävä varavoimakone jätevesipumppaamoiden sähkökatkosten hallinnan varalle. Hankinta tehtiin aikoinaan yhteistyössä naapurilaitosten kanssa. Valtakunnallisella tasolla vesihuoltoon valmistui räätälöity riskienarviointisovellus, joka otettiin käyttöön Tuusulassa vuoden 2017 aikana. Sovelluksessa ylläpidetään toimenpideohjelmaa, joka tarkastetaan vuosittain valvontaviranomaisen tarkastuksessa.

Henkilöstösuunnitelma 2021-2025

Henkilöstön koulutuksessa liikelaitos käyttää lähinnä Vesilaitosyhdistyksen järjestämiä kursseja sekä naapurivesihuoltolaitosten tai kunnan kanssa yhteistyössä organisoituja koulutustapahtumia. Pandemian vuoksi koulutuksia on vähemmän ja niitä suoritetaan etänä webinaareina.

Liikelaitoksen toimistolta eläköityi kesällä 2020 toimistosihiteeri. Toimintojen ja toimintatapojen muuttuessa siirämme (lakkautamme vanhan ja perustamme uuden) kyseisen vakanssin varikolle työmaiden valvonnan ja työnjohdon kasvaviin tarpeisiin työnimikkeellä työnjohtaja. Näin ollen liikelaitoksen henkilöstömäärä pysyy samana. Laskennallisen eläkeiän 63 vuotta on jo saavuttanut 2 työntekijä vuoden 2020 loppuun mennessä.

Investointisuunnitelma 2021-2025

Vesihuollon uusinvestoinnit liikelaitos toteuttaa yhdessä KETEK:n kanssa kunnallistekniikan rakentamishankkeen mukaisesti. Kohteet tarkentuvat 2021 rakennusohjelman laatimisen jälkeen. Liikelaitos on mukana suunnittelemassa omalta osaltaan Tuusulan rakentamishankkeita. Liikelaitos varautuu omalta osaltaan jatkamaan poikkeuksellisen isojen kohteiden (Rykmentipuisto ja Lahelanpelto II) rakennuttamista.

Vesijohtoverkon sekä jätevesiverkoston ja - pumppaamoiden saneerausta liikelaitos jatkaa 5-vuotis saneeraussuunnitelman mukaisesti. Saneeraukseen liikelaitos on budjetoitunut vuosittain 500 000–800 000 euroa (lähivuosina tarve nousee 1–2 miljoonaan euroon).

Haja-asutusalueen vesihuoltoa liikelaitos rakennuttaa vesihuollon kehittämissuunnitelman (2015) mukaisesti. Vuoden 2017 ja 2018 aikana saimme viimeiset isommat haja-asutusalueet rakennettua. Tulevat mahdolliset alueet ovat pienempiä ja niihin käytetään 75 %- liittymishalukkuussääntöä. Näiden alueiden rakentamispäätöksessä ja -tavassa on otettu ja tullaan ottamaan huomioon uusi vesihuoltolaki sekä haja- asutuksen jätevesiasetus. Lakimuutokset vaikuttavat haja- asutusalueen vesihuoltoverkoston rakentamisen kannattavuuteen ja rakentamispäätöksiin.

Eläköitymisen ennakointi											
	Eläköityneet		Vanhuuseläkeiän (63 vuotta) täyttävät							Vanhuuseläkeiän (63 vuotta) jo täyttäneet	
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	12/2020
Vakituiset	1	1	0	0	0	0	1	1	0	0	2

Investoinnit

Vesihuoltoliikelaitos	(1000 €)		euroa	TS (1000 €)			
	TP 2019	TAE 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Menojen erittely alueittain							
U, ETELÄ-TUUSULA	-2 255	-1 060	-2 055 000	-2 289	-3 539	-5 099	-4 784
U, JOKELA		-100	-89100	-617	-673	-422	-449
U, KELLOKOSKI	-22	-240	-466000	-147	-199	-452	-33
U, K, MUUT KOHTEET	-610	-1 250	-1 150 000	-1 100	-950	-950	-950
U, Tietokoneohjelmistot	-42		-130 000				
MENOT	-2 929	-2 650	-3 890 100	-4 153	-5 361	-6 923	-6 216
Littymismaksut	1 254	800	800000	800	800	1000	1000
Nettomeno	-1 675	-1 850	-3 090 100	-3 353	-4 561	-5 923	-5 216

Investointikohteen edessä maininta onko kyseessä K= Korvausinvestointi vai U= uusi investointi

Selite	TP2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023	TS2024	TS2025
TUNNUSLUVUT							
laskutettu vesi m ³	1 926 686	1 969 500	1 989 195	2 009 087	2 029 178	2 049 470	2 069 964
€ /m ³	1,38						
käyttömaksu	1,36	1,36	1,36	1,36	1,36	1,36	1,36
vesijohtoverkoston pituus km	368	396	386	390	394	398	402
mittaamaton vesi %	12 %	15 %	14 %	14 %	13 %	13 %	13 %
laskutettu jätevesi m ³	1 946 717	1 940 000	1 945 000	1 964 450	1 984 095	2 003 935	2 023 975
€ /m ³	1,60						
käyttömaksu	1,80	1,80	1,80	1,80	1,80	1,80	1,80
jätevesiverkoston pituus km	376	392	395	399	403	407	411
sadevesiverkoston pituus	156	146	164	165	167	167	169
vuotovesi %	40 %	40 %	39 %	38 %	35 %	34 %	34 %
Saneeraus							
vesijohto m	5020	500	500	500	500	500	500
jätevesiviemäri m	640	3000	3000	3000	3000	3000	3000
jätevesipumppaamo-/kaivo kpl	1/40	2 /50	2 /50	3 /50	2 /50	2 /50	2 /50
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ							
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-3950	-4 152	-4 318	-4 370	-4 413	-4 456	-4 500
Valmistus omaan käyttöön	38	54	54	54	54	54	54
TOIMINTAKATE, S*	3 626	3 068	3 084	3 165	3 133	3 165	3 196
Henkilöstömäärä:							
Määrärahan muutos %	8,15 %	1,49 %	4,00 %	1,20 %	0,98 %	0,97 %	0,99 %
Määrärahan muutos euroina	-322	-61	-166	-52	-43	-43	-44

S*= sitova tavoite

